

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1074/2023
16.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Гордане Којић, Александра Степановића и Тајјане Вуковић, чланова већа, са саветником Врховног суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Живана Јеремића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Крагујевцу 4К-503/19 од 10.11.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 324/23 од 06.06.2023. године, у седници већа одржаној дана 16.10.2023. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

Делимично се **УСВАЈА** захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Живана Јеремића, у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) Законика о кривичном поступку, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Крагујевцу 4К-503/19 од 10.11.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 324/23 од 06.06.2023. године у погледу правне квалификације дела, тако што Врховни суд противправне радње окривљеног АА ближе описане у изреци првостепене пресуде, за које је правноснажно оглашен кривим, правно квалификује као кривично дело пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009 од 03.09.2009. године, са ступањем на снагу дана 11.09.2009. године), док се захтев браниоца окривљеног у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) Законика о кривичном поступку **ОДБИЈА** као неоснован, а у преосталом делу се захтев **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу 4К-503/19 од 10.11.2022. године окривљени АА је оглашен кривим због извршења кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ и осуђен је на казну затвора у трајању од 8 (осам) месеци која ће се извршити тако што ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује, без примене електронског надзора и то тако да просторије у којима станује не сме напуштати, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљени једном у трајању преко 6 часова или два пута у трајању до 6 часова самовољно напусти просторије у којима станује, суд

ће одредити да остатак казне затвора издржи у Заводу за извршење казне затвора, те је окривљени истовремено осуђен и на новчану казну у одређеном износу од 100.000,00 (стохиљада) динара коју је дужан да плати у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, а уколико то не учини суд ће новчану казну заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити 1 дан казне затвора.

Истом пресудом од окривљеног је одузета имовинска корист прибављена извршењем кривичног дела, те је одређено да се окривљени обавезује да уплати износ од 7.459.944,26 динара у корист буџета Републике Србије у року од 3 месеца од правноснажности пресуде. Окривљени је обавезан да на име трошкова кривичног поступка исплати Основном јавном тужилаштву у Крагујевцу износ од 36.467,15 динара, а суду износ од 176.869,72 динара, те да на име паушала исплати суду износ од 20.000,00 динара, а све у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 324/23 од 06.06.2023. године одбијене су као неосноване жалбе Основног јавног тужиоца у Крагујевцу и браниоца окривљеног АА, па је потврђена пресуда Основног суда у Крагујевцу 4К-503/19 од 10.11.2022. године.

Бранилац окривљеног АА - адвокат Живан Јеремић поднео је захтев за заштиту законитости само против другостепене пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 324/23 од 06.06.2023. године, с тим што из садржине захтева произилази да се побијају обе правноснажне пресуде, због повреда закона из члана 439. тачка 2) и 3) и члана 441. став 3. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, те да укине пресуду Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 324/23 од 06.06.2023. године и предмет врати на поновно одлучивање.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужилаштву сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА је делимично основан и то у делу који се односи на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, док је неоснован у делу који се односи на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, а у преосталом делу су испуњени услови за одбачај захтева (члан 487. став 1. тачка 3. ЗКП).

Наиме, основано се у поднетом захтеву браниоца окривљеног АА указује да је доношењем побијане правноснажне пресуде, којом је окривљени оглашен кривим због кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1.КЗ, учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП. Ово са разлога јер су нижестепени

судови у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе неправилно применили одредбу члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ, те одредбе члана 5. КЗ везане за временско важење кривичног законодавства, будући да су кривичноправне радње окривљеног правно квалификовали по изменама Кривичног законика које су ступиле на снагу након времена извршења кривичног дела, а које измене у конкретном случају нису повољније по окривљеног од Кривичног законика који је важио у време извршења кривичног дела.

Одредбом члана 5. став 1. КЗ је прописано да се на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења кривичног дела, а ставом 2. истог члана прописано је да ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, примениће се закон који је најблажи за учиниоца.

Из списка предмета произилази да је у конкретном случају окривљеном оптужним актом Основног јавног тужиоца у Крагујевцу КТО.бр.344/19 од 15.05.2019. године, измењеним на главним претресима од 25.12.2019. године и од 07.10.2020. године, стављено на терет извршење кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ и то у периоду од 01.01.2017. године до 24.03.2017. године и за ово кривично дело је окривљени оглашен кривим побијаном правноснажном пресудом, с тим што из образложења побијаних пресуда произилази да је првостепени суд применио Кривични законик објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 94/2016 од 24.11.2016. године, са ступањем на снагу дана 01.03.2018. године, а другостепени суд Кривични законик објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 35/2019 од 21.05.2019. године, који је ступио на снагу дана 01.12.2019. године.

По налажењу Врховног суда, оглашавајући окривљеног кривим за кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ, нижестепени судови су повредили наведену одредбу и одредбу члана 5. КЗ која се односи на временско важење кривичног законодавства, а како то основано у поднетом захтеву истиче бранилац окривљеног. Наиме, нижестепени судови су у конкретном случају неправилно применили измене Кривичног законика које су ступиле на снагу након времена извршења кривичног дела и то првостепени суд измене Кривичног законика које су ступиле на снагу дана 01.03.2018. године („Службени гласник Републике Србије“, број 94/2016 од 24.11.2016. године), а другостепени суд последње измене Кривичног законика које су ступиле на снагу дана 01.12.2019. године („Службени гласник Републике Србије“, број 35/2019 од 21.05.2019. године), уместо да правилном применом одредбе члана 5. став 1. КЗ примене Кривични законик који је важио у време извршења кривичног дела („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009 од 03.09.2009. године, са ступањем на снагу дана 11.09.2009. године) и противправне радње окривљеног АА које су ближе описане у изреци побијане правноснажне пресуде правно квалификују као кривично дело пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. КЗ.

Ово имајући у виду да између одредбе члана 229. КЗ која је важила у време извршења кривичног дела и одредбе члана 225. КЗ која је ступила на снагу дана

01.03.2018. године, постоји јасан правни континуитет инкриминације, обзиром да су битна обележја основног облика кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 1. КЗ и његових квалификованих облика садржана у кривичном делу са потпуно идентичним законским називом и то у кривичном делу пореска утаја из члана 225. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године, са ступањем на снагу дана 01.03.2018. године) и у његовим квалификованим облицима, те имајући при томе у виду да измене Кривичног законика које су ступиле на снагу дана 01.03.2018. године („Службени гласник Републике Србије“, број 94/2016) и последње измене Кривичног законика које су важиле у време доношења побијаних правноснажних пресуда („Службени гласник РС“, број 35/2019 од 21.05.2019. године, са ступањем на снагу дана 01.12.2019. године) и којима је прописано кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ, у погледу предметног кривичног дела, у конкретном случају нису блаже по окривљеног у односу на Кривични законик („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009 од 03.09.2009. године, са ступањем на снагу дана 11.09.2009. године) који је важио у време извршења кривичног дела и којим је прописано кривично дело пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. КЗ и то нити у погледу круга лица која могу бити извршиоци овог кривичног дела, нити у погледу прописаних радњи извршења пошто се наведеним изменама инкриминише исто понашање као и пре измена и допуна Кривичног законика, а такође ни у погледу висине запређене казне будући да је за квалификовани облик кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. по изменама Кривичног законика објављеним у „Службеном гласнику РС“, број 94/2016 прописана истоветна казна и то казна затвора у трајању од 1 до 8 година и новчана казна, док је последњим изменама Кривичног законика објављеним у „Службеном гласнику РС“, број 35/2019 за наведено кривично дело прописан виши посебни законски минимум запређене казне и то казна затвора у трајању од 2 до 8 година и новчана казна, а осим тога одредбом члана 66. став 2. КЗ је прописано да се за кривична дела за која се може изрећи казна затвора у трајању од осам година или тежа казна не може изрећи условна осуда, па стога у конкретном случају нема места примени института блажег закона из члана 5. став 2. КЗ, а како су то неправилно учинили нижестепени судови. Врховни суд је приликом одлучивања имао у виду да је изменама Кривичног законика повећана висина обавезе чије се плаћање избегава и код основног облика кривичног дела пореска утаја и код његових квалификованих облика, али налази да како је изреком правноснажне пресуде утврђено да укупан износ утајеног пореза износи 7.459.944,26 динара, то стога додатни критеријум за примену члана 5. КЗ и то висина обавезе чије се плаћање избегава, у конкретном случају није од битног утицаја за другачије одлучивање, имајући у виду да би противправне радње окривљеног представљале квалификовани облик кривичног дела пореска утаја из става 2, према свим наведеним измењеним кривичним законима.

Са изнетих разлога, налазећи да се основано захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Живана Јеремића указује да је побијаним правноснажним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, то је Врховни суд у овом делу усвојио као основан поднети захтев, те је отклонио напред наведену повреду кривичног закона преиначењем побијаних правноснажних пресуда Основног суда у Крагујевцу 4К-503/19 од 10.11.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 324/23 од 06.06.2023. године у погледу правне квалификације

дела, примењујући закон важећи у време извршења кривичног дела у смислу члана 5. став 1. КЗ, тако што је противправне радње окривљеног АА, ближе описане у изреци првостепене пресуде, за које је правноснажно оглашен кривим, по правилној примени закона правно квалификовао као кривично дело пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. КЗ („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009 од 03.09.2009. године, са ступањем на снагу дана 11.09.2009. године). Врховни суд је имао у виду да конкретна повреда закона није од утицаја на кривичну санкцију, те да измена правне оцене не захтева преиспитивање правилности примене закона у том правцу.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА је неоснован у делу који се односи на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП.

Наиме, неосновано се, по оцени овога суда, у поднетом захтеву браниоца окривљеног указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, истицањем да је одлуком о одузимању имовинске користи од окривљеног и обавезивањем окривљеног да у корист буџета Републике Србије уплати износ од 7.459.944,26 динара суд повредио одредбе чланова 91. и 92. КЗ, обзиром да је наведеним одредбама прописано одузимање имовинске користи прибављене извршењем кривичног дела, а кривично дело пореска утаја из члана 225. КЗ, за чије извршење је окривљени правноснажно оглашен кривим, не подразумева прибављање имовинске користи, па стога по ставу браниоца у конкретном случају не постоји било какво стицање имовинске користи на страни окривљеног из буџета Републике Србије, које би за последицу могло имати враћање прибављене имовинске користи, а поред тога, независно од кривичног поступка, пред пореским органом у управном поступку се спроводи наплата утврђене пореске обавезе.

Исти наводи захтева били су истакнути у жалби браниоца окривљеног АА - адвоката Живана Јеремића, те су били предмет разматрања Апелационог суда у Крагујевцу који је у овом кривичном поступку поступао у другом степену по жалбама изјављеним против првостепене пресуде Основног суда у Крагујевцу 4К-503/19 од 10.11.2022. године. Апелациони суд у Крагујевцу као другостепени је ове наводе оценио неоснованим и о томе на странама 5 и 6 другостепене пресуде Кж1 324/23 од 06.06.2023. године изнео разлоге, које Врховни суд прихвата као правилне, те у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП на те разлоге и упућује.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА у преосталом делу је одбачен, јер нема прописан садржај.

Бранилац окривљеног у преосталом делу захтева за заштиту законитости као разлог његовог подношења наводи и повреду закона из члана 441. став 3. ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном.

Међутим, како бранилац окривљеног даље у образложењу захтева не указује у чему се конкретно састоји повреда закона из члана 441. став 3. ЗКП, то је стога Врховни суд оценио да у овом делу поднети захтев нема законом прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП, која налаже обавезу навођења у захтеву за заштиту

законитости разлога за његово подношење, а што у случају истицања повреде закона (члана 485. став 1. тачка 1. ЗКП), по налажењу овога суда, подразумева не само одређење о којој повреди закона је реч, већ и образложење у чему се та повреда конкретно састоји, обзиром да Врховни суд није овлашћен да по службеној дужности испитује у чему се конкретно огледа повреда закона на коју се захтевом указује.

Са изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Живана Јеремића делимично усвојио и то у делу који се односи на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, док је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП одбио као неоснован и то на основу одредбе члана 491. тачка 1) ЗКП, а у преосталом делу захтев браниоца окривљеног је одбацио на основу члана 487. став 1. тачка 3) у вези члана 484. ЗКП.

Записничар-саветник
Снежана Лазин, с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић